

RAFAŁ ROSIŃSKI
Politechnika Koszalińska

**ISTOTA I ZNACZENIE FISKALNE PODATKÓW LOKALNYCH
NA POMORZU ŚRODKOWYM W LATACH 2005–2010¹**

Wprowadzenie

Podatki lokalne są jednym z podstawowych źródeł dochodów własnych gmin w Polsce. Poziom obciążenia oraz rodzaj płaconych podatków lokalnych jest uzależniony od wartości, wielkości bądź ilości posiadanego majątku, a także zmian dokonywanych w majątku, związanych z przyrostem jego wartości czy zmianom w prawach majątkowych. Ze względu na przedmiot opodatkowania podatki lokalne w literaturze przedmiotu zaliczane są do podatków majątkowych bądź majątkowo-przychodowych. Celem artykułu jest przedstawienie istoty i zróżnicowania opodatkowania podatkami lokalnymi oraz analiza struktury i dynamiki wpływów fiskalnych z podatków lokalnych w gminach położonych na obszarze Pomorza Środkowego, ze szczególnym wyodrębnieniem podregionu koszalińskiego oraz podregionu słupskiego, w latach 2005–2010.

¹ Projekt został sfinansowany ze środków Narodowego Centrum Nauki.

Klasyfikacja podatków lokalnych w Polsce

Klasyczna klasyfikacja podatków dokonywana jest z podziałem na podatki budżetu państwa i podatki budżetów samorządowych, według tak zwanego kryterium podziału dochodu oraz bezpośrednio i pośrednio opodatkowanie i tak zwanego kryterium stosunku przedmiotu opodatkowania do źródła podatku². Według kryterium podziału dochodu w polskim systemie podatkowym wyróżniamy dwa podatki wspólne, stanowiące zarówno dochód budżetu państwa, jak i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, czyli podatek dochodowy od osób fizycznych oraz podatek dochodowy od osób prawnych, pięć podatków państwowych, czyli podatek od towarów i usług, podatek akcyzowy, podatek tonażowy, podatek od gier oraz podatek od wydobywania niektórych kopalin oraz sześć podatków lokalnych. Do podatków lokalnych zaliczamy:

- podatek od środków transportowych³,
- podatek od nieruchomości⁴,
- podatek rolny⁵,
- podatek leśny⁶,
- podatek od spadków i darowizn⁷,
- podatek od czynności cywilno-prawnych⁸.

Biorąc pod uwagę kryterium stosunku przedmiotu opodatkowania do źródła podatku, można zauważyć, że wszystkie podatki lokalne to podatki bezpośrednie, a więc ustawodawca nakładając taki podatek bezpośrednio obciąża dochód bądź majątek podatnika.

Szczególnie ważny jest także podział podatków według kryterium przedmiotowego, zgodnie z którym wyróżnia się podatki: przychodowe, dochodowe,

² H. Litwińczuk, P. Karwat, *Prawo podatkowe przedsiębiorców*, t. I, WoltersKluwer, Warszawa 2008, s. 25.

³ Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (DzU 2002, nr 9, poz. 84 ze zm.).

⁴ Ibidem.

⁵ Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (DzU 2006, nr 136, poz. 969 ze zm.).

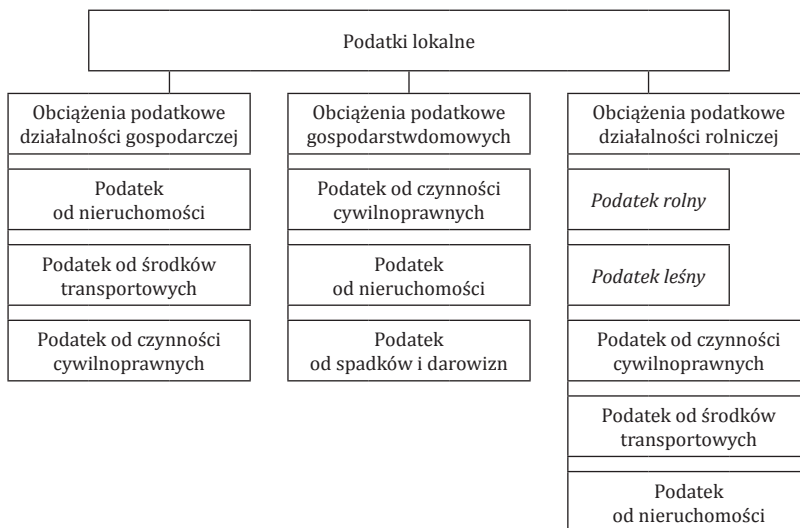
⁶ Ibidem.

⁷ Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (DzU 2002, nr 200, poz. 1682 ze zm.).

⁸ Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (DzU 2005, nr 41, poz. 399 ze zm.).

majątkowe oraz podatki od wydatków (lub od kosztów), nazywane także konsumpcyjnymi⁹. W Polsce wszystkie podatki lokalne zaliczane są do podatków majątkowych.

Oprócz kryterium klasyfikacji podatkowej, specyfika polskiego systemu podatkowego pozwala wyodrębnić trzy subsystemy opodatkowania, czyli opodatkowanie działalności gospodarczej, osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, czyli gospodarstw domowych oraz opodatkowanie działalności rolniczej. Klasyfikacja podatków lokalnych w ramach subsystemów opodatkowania została przedstawiona na rysunku 1.

Rys. 1. Obciążenia podatkami lokalnymi w ramach subsystemów opodatkowania w Polsce w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne.

Opodatkowanie gospodarstw domowych podatkami lokalnymi to obciążenia z tytułu podatku od nieruchomości, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz podatku od spadków i darowizn. Należy zaznaczyć, że podatek od spadków i darowizn ma znikome znaczenie fiskalne, co związane jest między innymi z tym, iż najbliższa rodzina zaliczana do I grupy podatkowej zwolniona

⁹ J. Sobiech., E. Denek, J. Wierzbicki., J. Wolniak, *Finanse publiczne*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1997, s. 104.

jest z opodatkowania po zgłoszeniu zaistnienia faktu powodującego obowiązek podatkowy w odpowiednim terminie do organu skarbowego, niezależnie od wysokości osiągniętego spadku czy przekazanej darowizny. Należy także pamiętać, że do 31 grudnia 2007 roku obowiązywał w Polsce podatek od posiadania psa, zaliczany do kategorii podatków lokalnych, który, w związku ze zmianą ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, w 2008 roku został zlikwidowany, a w jego miejsce wprowadzono fakultatywną opłatę za posiadanie psa, uzależnioną od decyzji rady gminy w zakresie jej poboru, wysokości czy terminu płatności.

Biorąc pod uwagę subsystem opodatkowania podatkami lokalnymi podmiotów gospodarczych, można wyodrębnić takie podatki jak: podatek od nieruchomości, podatek od środków transportowych oraz podatek od czynności cywilnoprawnych. Należy zaznaczyć, że istnieje duże zróżnicowanie wysokości obciążeń podatkowych działalności gospodarczej podatkami lokalnymi w stosunku do obciążeń podatkowych gospodarstw domowych, co związane jest między innymi z dużo wyższymi stawkami podatkowymi widocznymi w podatku od nieruchomości.

Pośród obciążeń podatkami lokalnymi gospodarstw rolnych podstawowe znaczenie ma przede wszystkim podatek rolny. Poza tym działalność rolnicza może podlegać opodatkowaniu podatkiem leśnym, od nieruchomości, od środków transportowych oraz od czynności cywilnoprawnych. Należy zaznaczyć, że działalność rolnicza nie podlega opodatkowaniu podatkami dochodowymi.

Struktura i dynamika wpływów fiskalnych z podatków lokalnych na Pomorzu Środkowym

Wielkość i struktura wpływów fiskalnych gmin z podatków lokalnych uzależniona jest od charakteru i położenia terytorialnego gminy, czyli czy jest to gmina miejska, czy wiejska. W artykule dokonano analizy wpływów fiskalnych gmin Pomorza Środkowego w latach 2005–2010. Do gmin Pomorza Środkowego należą gminy leżące na terenie podregionu koszalińskiego i słupskiego. Podregion koszaliński to 49 gmin o łącznej powierzchni 10 402,73 km², liczbie ludności 591 908 osób¹⁰ i wchodzącymi w skład podregionu powiatami białogardzkim, drawskim, kołobrzeskim, koszalińskim, sławieńskim, szczecineckim,

¹⁰ Obliczenia na podstawie danych GUS za rok 2010.

świdwińskim, wałeckim oraz miastem Koszalin. Podregion słupski to 38 gmin o łącznej powierzchni 8184,22 km², liczbie ludności 481 098 osób¹¹ i należącymi powiatami bytowskim, chojnickim, człuchowskim, lęborskim, słupskim oraz miastem Słupsk. W tabeli 1 przedstawiono wpływy z podatku rolnego w gminach Pomorza Środkowego w latach 2005–2010.

Tabela 1

Wpływy z podatku rolnego w gminach Pomorza Środkowego w mln zł w latach 2005–2010

Lata/podregiony	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2010	2010/2009
	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	Struktura (w%)	Dynamika (w%)
Podregion koszaliński	21,2	16,9	20,6	29,4	30,3	22,4	59	74,1
Podregion słupski	14,4	13,0	14,8	19,4	20,3	15,8	41	77,8
Pomorze Środkowe	35,6	30,0	35,4	48,8	50,5	38,2	100	75,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych – www.stat.gov.pl.

Dokonując analizy danych z tabeli 1, można zauważyć, że w badanych latach wpływy z podatku rolnego w gminach Pomorza Środkowego kształtowały się od 35,6 mln zł w roku 2005 do 38,2 mln zł w 2010 roku. Należy jednak zwrócić uwagę, że rok 2009 przyniósł największe wpływy do budżetów gmin, czyli na poziomie 50,5 mln zł, a najniższe rok 2006 – 30 mln zł. Porównując rok 2009 z rokiem 2010, wpływy z tego podatku zmalały o 24,4%. Biorąc pod uwagę podregiony w ramach Pomorza Środkowego, większe wpływy z podatku rolnego uzyskały gminy ulokowane w podregionie koszalińskim, czyli 22,4 mln zł w roku 2010, co stanowi 59% ogółu wpływów na Pomorzu Środkowym. Dokonując analizy dynamiki w podregionach w latach 2009–2010, można zauważyć spadek dochodów z podatku rolnego o 25,9% w porównaniu z rokiem poprzednim w podregionie koszalińskim oraz spadek dochodów o 22,2% w podregionie słupskim. Wielkość wpływów z podatku rolnego uzależniona jest od średniej ceny skupu żyta w danym okresie (patrz tab. 2), a podstawę opodatkowania podatkiem rolnym stanowi liczba hektarów przeliczeniowych.

¹¹ Obliczenia na podstawie danych GUS za rok 2010.

Tabela 2

Stawki podatku rolnego w Polsce w latach 2007–2012

Lata	Grunty rolne	Pozostałe grunty
2012	$2,5q \times 74,18 \text{ zł}/1q = 185,45 \text{ zł}/1\text{ha}$	$5q \times 74,18 \text{ zł}/1q = 370,45 \text{ zł}/1\text{ha}$
2011	$2,5q \times 37,64 \text{ zł}/1q = 94,10 \text{ zł}/1\text{ha}$	$5q \times 37,64 \text{ zł}/1q = 188,20 \text{ zł}/1\text{ha}$
2010	$2,5q \times 34,10 \text{ zł}/1q = 85,25 \text{ zł}/1\text{ha}$	$5q \times 34,10 \text{ zł}/1q = 170,50 \text{ zł}/1\text{ha}$
2009	$2,5q \times 55,80 \text{ zł}/1q = 139,50 \text{ zł}/1\text{ha}$	$5q \times 55,80 \text{ zł}/1q = 279 \text{ zł}/1\text{ha}$
2008	$2,5q \times 58,29 \text{ zł}/1q = 145,73 \text{ zł}/1\text{ha}$	$5q \times 58,29 \text{ zł}/1q = 291,45 \text{ zł}/1\text{ha}$
2007	$2,5q \times 35,52 \text{ zł}/1q = 88,80 \text{ zł}/1\text{ha}$	$5q \times 35,52 \text{ zł}/1q = 177,60 \text{ zł}/1\text{ha}$

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie średniej ceny skupu żyta za okres trzech kwartałów w latach 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011.

Z danych zaprezentowanych w tabeli 2, przedstawiających stawki podatku rolnego w latach 2007–2012, wynikają wielkości wpływów podatkowych do budżetów gmin. Niskie ceny skupu żyta w 2010 roku spowodowały znaczny spadek dochodów gminnych z podatku rolnego w porównaniu z latami 2008 i 2009. Należy jednak zwrócić uwagę na rok 2012, w którym stawka podatku rolnego wynosi 185,45 zł od 1 hektara przeliczeniowego gruntów rolnych, czyli 2,18 razy więcej niż w 2010 oraz 1,97 razy więcej niż w 2011 roku. Oznacza to, że wpływy fiskalne z podatku rolnego do budżetów gmin w roku 2012 powinny być dwukrotnie wyższe niż w roku poprzednim.

W tabeli 3 zaprezentowano wpływy z podatku leśnego na Pomorzu Środkowym w latach 2008–2010.

Tabela 3

Wpływy z podatku leśnego w gminach Pomorza Środkowego w mln zł w latach 2008–2010

Lata/podregiony	2008	2009	2010	2010	2010/2009
	mln zł	mln zł	mln zł	Struktura (w%)	Dynamika (w%)
Podregion koszaliński	8,3	8,7	8,0	53	91,0

Podregion słupski	7,6	7,9	7,2	47	90,3
Pomorze Środkowe	15,9	16,7	15,1	100	90,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych – www.stat.gov.pl.

Dokonując analizy danych z tabeli 3, można zauważyć, że w badanych latach wpływy z podatku leśnego w gminach Pomorza Środkowego kształtowały się od 15,9 mln zł w roku 2008 do 15,1 mln zł w 2010 roku. Należy jednak zwrócić uwagę, że rok 2009 przyniósł największe wpływy do budżetów gmin, czyli na poziomie 16,7 mln zł. Porównując rok 2009 z 2010 rokiem, wpływy z tego podatku zmalały o 9,3%. Biorąc pod uwagę podregiony w ramach Pomorza Środkowego, większe wpływy z podatku rolnego odnotowały gminy ulokowane w podregionie koszalińskim – 8 mln zł w roku 2010, co stanowi 53% ogółu wpływów na Pomorzu Środkowym. Dokonując analizy dynamiki wpływów z podatku leśnego w gminach Pomorza Środkowego w latach 2009–2010, można zauważyć spadek dochodów z podatku leśnego o 9% w porównaniu z rokiem poprzednim w podregionie koszalińskim oraz spadek dochodów o 9,7% w podregionie słupskim. Wielkość wpływów z podatku leśnego uzależniona jest od średniej ceny sprzedaży drewna w danym okresie (patrz tab. 4), a podstawę opodatkowania podatkiem leśnym stanowi liczba hektarów.

Tabela 4

Stawki podatku leśnego w Polsce w latach 2007–2012

Lata	Grunty leśne
2012	0,220 m ³ x 186,68 zł/m ³ = 41,07 zł/ha
2011	0,220 m ³ x 154,64 zł/m ³ = 34,02 zł/ha
2010	0,220 m ³ x 136,55 zł/m ³ = 30,04 zł/ha
2009	0,220 m ³ x 152,55 zł/m ³ = 33,56 zł/ha
2008	0,220 m ³ x 147,27 zł/m ³ = 32,40 zł/ha
2007	0,220 m ³ x 133,73 zł/m ³ = 29,42 zł/ha

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie średniej ceny sprzedaży drewna za okres trzech kwartałów w latach 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011.

Z danych w tabeli 4, przedstawiających stawki podatku leśnego w latach 2007–2012, wynikają wielkości wpływów podatkowych do budżetów gmin. Niskie ceny sprzedaży drewna w 2010 roku spowodowały spadek dochodów gminnych z podatku leśnego w porównaniu z rokiem 2009. Należy jednak zwrócić uwagę na rok 2012, w którym stawka podatku leśnego wynosi 41,07 zł od 1 hektara gruntów leśnych, czyli 37% więcej niż w 2010 roku oraz o 21% więcej niż w 2011 roku. Oznacza to, że wpływy fiskalne z podatku leśnego do budżetów gmin w roku 2012 powinny być odpowiednio wyższe.

W tabeli 5 zaprezentowano wpływy z podatku od nieruchomości na Pomorzu Środkowym w latach 2005–2010.

Tabela 5

Wpływy z podatku od nieruchomości w gminach Pomorza Środkowego w mln zł w latach 2005–2010

Lata/ podregiony	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2010	2010/2009
	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	Struktura (w %)	Dynamika (w %)
Podregion koszaliński	242,7	233,5	243,6	250,8	273,7	298,8	64	109,2
Podregion słupski	127,1	134,0	142,4	148,0	162,6	166,9	36	102,6
Pomorze Środkowe	369,7	367,5	386,0	398,8	436,3	465,7	100	106,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych – www.stat.gov.pl.

Dokonując analizy danych z tabeli 5, można zauważyć, że w badanych latach wpływy z podatku od nieruchomości w gminach Pomorza Środkowego kształtowały się od 369,7 mln zł w roku 2005 do 465 mln zł w 2010 roku. Należy zwrócić uwagę, że począwszy od 2006 roku, w każdym kolejnym roku wpływy rosną w porównaniu z rokiem poprzednim. Porównując rok 2009 z 2010 rokiem, wpływy z tego podatku wzrosły o 6,7%. Biorąc pod uwagę podregiony w ramach Pomorza Środkowego, większe wpływy z podatku od nieruchomości uzyskały gminy ulokowane w podregionie koszalińskim, czyli 298,8 mln zł w roku 2010, co stanowi 64% ogółu wpływów na Pomorzu Środkowym. Dokonując analizy dynamiki wpływów z podatku od nieruchomości w gminach Pomorza Środkowego w latach 2009–2010, można zauważyć wzrost dochodów z podatku od nieruchomości o 9,2% w porównaniu z rokiem poprzednim w podregionie koszalińskim oraz wzrost dochodów o 2,6% w podregionie słupskim. Wielkość wpływów

z podatku od nieruchomości uzależniona jest od stawek maksymalnych podanych w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych oraz od decyzji rad gmin, które ustalają obowiązujące stawki na dany rok.

W tabeli 6 zaprezentowano wpływy z podatku od środków transportowych na Pomorzu Środkowym w latach 2005–2010.

Tabela 6

Wpływy z podatku od środków transportowych w gminach
Pomorza Środkowego w mln zł w latach 2005–2010

Lata/podregiony	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2010	2010/2009
	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	Struktura (w %)	Dynamika (w %)
Podregion koszaliński	6,6	7,3	8,1	8,3	8,8	9,0	53	102,6
Podregion słupski	7,0	7,3	7,9	7,7	8,0	8,1	47	101,3
Pomorze Środkowe	13,6	14,6	16,1	16,0	16,8	17,1	100	102,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych – www.stat.gov.pl.

Analiza danych z tabeli 6 pokazuje, że w badanych latach wpływy z podatku od środków transportowych w gminach Pomorza Środkowego kształtowały się od 13,6 mln zł w roku 2005 do 17,1 mln zł w roku 2010. Należy zwrócić uwagę, że począwszy od 2005 roku w każdym kolejnym roku, z wyjątkiem roku 2008, wpływy są rosnące w porównaniu z rokiem poprzednim. Porównując rok 2009 z 2010 rokiem, wpływy z tego podatku wzrosły o 2%. Biorąc pod uwagę podregiony w ramach Pomorza Środkowego, większe wpływy z podatku od środków transportowych zanotowały gminy ulokowane w podregionie koszalińskim – 9 mln zł w roku 2010, co stanowi 53% ogółu wpływów na Pomorzu Środkowym. Dokonując analizy dynamiki wpływów z podatku od środków transportowych w gminach w latach 2009–2010, można zauważyć wzrost dochodów z podatku od środków transportowych o 2,6% w porównaniu z rokiem poprzednim w podregionie koszalińskim oraz wzrost dochodów o 1,3% – w podregionie słupskim. Wielkość wpływów z podatku od środków transportowych uzależniona jest od stawek maksymalnych podanych w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych oraz od decyzji rad gmin, które ustalają obowiązujące stawki na dany rok.

W tabeli 7 zaprezentowano wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych na Pomorzu Środkowym w latach 2005–2010.

Tabela 7

Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych w gminach
Pomorza Środkowego w mln zł w latach 2005–2010

Lata/podregiony	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2010	2010/2009
	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	Struktura (w%)	Dynamika (w%)
Podregion koszaliński	13,0	18,9	29,5	28,7	21,8	25,4	61	116,5
Podregion słupski	8,9	10,7	15,9	16,9	15,6	16,0	39	102,3
Pomorze Środkowe	21,8	29,5	45,4	45,6	37,4	41,3	100	110,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych – www.stat.gov.pl.

Analiza danych z tabeli 7 wskazuje, że w badanych latach wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych w gminach Pomorza Środkowego kształtowały się od 21,8 mln zł w roku 2005 do 41,3 mln zł w roku 2010. Należy zwrócić uwagę, że począwszy od 2005 roku w każdym kolejnym roku, oprócz roku 2009, wpływy są rosnące w porównaniu do roku poprzedniego. Porównując rok 2009 z 2010 rokiem, wpływy z tego podatku wzrosły o 10,6%. Biorąc pod uwagę podregiony w ramach Pomorza Środkowego, większe wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych odnotowały gminy ulokowane w podregionie koszalińskim – 25,4 mln zł w roku 2010, co stanowi 61% ogółu wpływów na Pomorzu Środkowym. Analiza dynamiki wpływów z podatku od czynności cywilnoprawnych w podregionach w latach 2009–2010 wskazuje, że nastąpił wzrost dochodów z podatku od czynności cywilnoprawnych o 16,5% w porównaniu z rokiem poprzednim w podregionie koszalińskim oraz wzrost dochodów o 2,3% w podregionie słupskim. Wielkość wpływów z podatku od czynności cywilnoprawnych uzależniona jest od stawek podanych w ustawie o podatku od czynności cywilnoprawnych.

W tabeli 8 przedstawiono łączne wpływy z podatków lokalnych na Pomorzu Środkowym w latach 2005–2010. Ze względu na brak danych w tabeli nie zostały ujęte wpływy z podatku od spadków i darowizn oraz wpływy z podatku leśnego za lata 2005–2007.

Tabela 8

Łączne wpływy z podatków lokalnych w gminach Pomorza Środkowego w mln zł w latach 2005–2010

Lata/podregiony	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2010	2010/2009
	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	Struktura (w %)	Dynamika (w %)
Podatek rolny	35,6	30,0	35,4	48,8	50,5	38,2	7	75,6
Podatek leśny	b.d.	b.d.	b.d.	15,9	16,7	15,1	3	90,7
Podatek od nieruchomości	369,7	367,5	386,0	398,8	436,3	465,7	81	106,7
Podatek od środków transportowych	13,6	14,6	16,1	16,0	16,8	17,1	3	102,0
Podatek od czynności cywilnoprawnych	21,8	29,5	45,4	45,6	37,4	41,3	7	110,6
Łączne dochody z podatków lokalnych	440,7	441,6	482,8	525,1	557,7	577,5	100	103,6
– Podregion koszaliński	283,4	276,6	301,8	325,5	343,2	363,5	63	105,9
– Podregion słupski	157,3	165,1	181,0	199,7	214,5	213,9	37	99,8

b.d. – brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych – www.stat.gov.pl.

Dane dotyczące wpływów z podatków lokalnych w latach 2005–2010 wskazują, że największy udział we wpływach fiskalnych gmin uzyskiwanych z podatków lokalnych na Pomorzu Środkowym wykazuje podatek od nieruchomości. W 2010 roku kształtuje się on na poziomie 81%. Pozostałe podatki majątkowe stanowią, w strukturze dochodów własnych gmin, stosunkowo niewielki udział, czyli w 2010 roku udział podatku od czynności cywilnoprawnych ukształtował się na poziomie 7%, podatku rolnego – 7%, podatku od środków transportowych – 3% oraz podatku leśnego – 3%. Największe zmiany analizowanych dochodów podatkowych w latach 2009–2010 widać na przykładzie podatku rolnego – spadek wpływów o 24,6% w stosunku do roku 2009 oraz podatku od czynności cywilnoprawnych – wzrost wpływów o 10,6% w stosunku do roku 2009. Biorąc pod uwagę łączne wpływy fiskalne z podatków lokalnych w badanych latach, widać tendencję rosnącą we wszystkich latach – od 440,7 mln zł w roku 2005 do

577,5 mln zł w roku 2010. Porównując rok 2009 z 2010 rokiem, można zauważyć łączny wzrost wpływów z podatków lokalnych o 3,6%. Dokonując analizy wpływów fiskalnych w podregionach, można zauważyć, że podregion koszaliński uzyskał 63% łącznych wpływów z podatków lokalnych na Pomorzu Środkowym, a podregion słupski – 37%. Dynamika wpływów fiskalnych w latach 2009–2010 wskazuje na wzrost wpływów z podatków lokalnych w podregionie koszalińskim o 5,9% oraz spadek wpływów w podregionie słupskim o 0,2% w porównaniu z rokiem poprzednim. Biorąc pod uwagę kryterium łącznych dochodów z podatków lokalnych przypadających na jednego mieszkańca Pomorza Środkowego w 2010 roku, wynoszą one 538 zł, w tym w podregionie koszalińskim 614 zł, natomiast słupskim – 445 zł.

Podsumowanie

Wielkość wpływów podatkowych z podatków lokalnych w dużym stopniu determinowana jest przez ustawodawcę, ponieważ to on ustala maksymalny wymiar stawek w podatkach lokalnych. Gmina w tym zakresie ma tak zwane ograniczone władztwo podatkowe, ujawniające się w możliwości uchwalenia stawek podatków lokalnych do wysokości stawek maksymalnych podanych w ustawie (podatek od nieruchomości oraz podatek od środków transportowych) lub wprowadzania ewentualnych ulg i zwolnień przedmiotowych. Należy także podkreślić, że struktura podatkowa może być zróżnicowana i uzależniona od typu gminy oraz występujących na niej przedmiotów opodatkowania oraz wielkości stawek i ulg podatkowych. Największy udział w dochodach podatkowych gmin uzyskiwanych z podatków lokalnych na Pomorzu Środkowym ma podatek od nieruchomości. Podatek ten charakteryzuje się przewidywalnością wielkości uzyskiwanych dochodów, w przeciwieństwie do podatków dotyczących zmian w prawach majątkowych, czyli podatku od czynności cywilnoprawnych. Pozostałe podatki lokalne mają często charakter selektywny, a wielkość ich wpływów zależy od typu gminy oraz sytuacji cenowej kształtującej się w gospodarce (podatek rolny czy leśny). Biorąc pod uwagę podregiony należące do Pomorza Środkowego, można zauważyć, że podregion koszaliński uzyskuje większe wpływy fiskalne ze wszystkich podatków lokalnych, a sytuacja ta uzależniona jest między innymi od większej liczby gmin, powierzchni oraz liczby ludności mieszkającej w podregionie koszalińskim niż słupskim.

Literatura

- Litwińczuk H., Karwat P., *Prawo podatkowe przedsiębiorców*, t. I, WoltersKluwer, Warszawa 2008.
- Sobiech J., Denek E., Wierzbicki J., Wolniak J., *Finanse publiczne*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1997.
- Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (DzU 2002, nr 9, poz. 84 ze zm.).
- Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (DzU 2006, nr 136, poz. 969 ze zm.).
- Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (DzU 2002, nr 200, poz. 1682 ze zm.).
- Ustawa z dnia 2 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (DzU 2004, nr 142, poz. 1514 ze zm.).
- Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (DzU 2005, nr 41, poz. 399 ze zm.).
- Bank Danych Lokalnych – www.stat.gov.pl.

THE ESSENCE AND MEANING FISCAL LOCAL TAXES IN THE MIDDLE POMERANIA IN YEARS 2005–2010

Summary

The article presents the essence and diversity of local taxes and taxation analyzed the structure and dynamics of the size of the municipal tax revenues from local taxes in the Middle Pomerania in 2005–2010. Territorial structure of the region and the type determines the amount of local tax revenues, and has influence on the size of income. Character local taxes can predict in most cases possible to obtain revenues from this source of income.

Translated by Rafał Rosiński

